

FIDIC IN GRADBENA POGODBA (OBLIGACIJSKI ZAKONIK – OZ) S TEORIJO IN PRAKSO

Predavatelj:

Sandi Ritlop, univ.dipl.inž.str., HSE Invest d.o.o.

F€ Maj 2016 ob 17.00 Fakulteta za strojništvo

UVOD

FIDIC – Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils

- FIDIC - francoski akronim za Mednarodno zvezo svetovalnih inženirjev
- Ustanovljen leta 1913 s strani treh nacionalnih združenj svetovalnih inženirjev v Evropi
- Danes je v zvezo vključenih več združenj svetovalnih inženirjev iz 97 držav celega sveta
- GZS - Združenje za svetovalni inženiring (GZS-ZSI) član FIDIC-a od leta 1993, v tujini združenje v članstvu FIDIC in EFCA (European Federation of engineering Consultancy Associations) nastopa pod imenom NACES (National Association of Consulting Engineers of Slovenia)
- Združenje FIDIC organizira seminarje, konference, ...
- FIDIC publikacije vključujejo tudi standardne obrazce, pojasnila / navodila za uporabo, ...

FIDIC pred letom 1999

- Prve knjige še niso bile prevedene v slovenski jezik
- V Sloveniji so se uporabljale izdaje v angleškem jeziku (pri gradnji cest in prenovi elektrarn) (prva "Rdeča knjiga" je bila izdana leta 1957, "Rumena knjiga" pa leta 1963)

- Zadnje oz. najnovejše izdaje pred letom 1999:

- **The Red Book (1987)** – Conditions of Contract for Works of Civil Engineering Construction

Primer uporabe: Naročnik/investitor Dravske elektrarne Maribor, pogodba za gradbena in montažna dela pri Projektu prenove I. faza (Prenova elektrarn HE Dravograd, HE Vuzenica in HE Mariborski otok), prvi EBRD kredit v samostojni Sloveniji.

- **The Yellow Book (1987)** – Conditions of Contract for Electrical and Mechanical Works including Erection on Site

Primer uporabe: Naročnik/investitor Dravske elektrarne Maribor, pogodbe za projektiranje, izdelavo in dobavo večjih sklopov opreme (npr. turbin, generatorjev, transformatorjev, diesel agregatov, srednjenapetostne opreme, nizkonapetostne opreme, ...) pri Projektu prenove I. faza

- **The Orange Book (1995)** – Conditions of Contract for Design-Build and Turnkey

FIDIC po letu 1999

Razlogi za prenovljene in nove knjige FIDIC:

-Določene vrste projektov niso zajete v obstoječih knjigah. Zato strokovnjaki FIDIC-a niso samo posodobili standardnih vzorcev pogodb, ampak so tudi razširili njihov nabor, da je le-ta primeren za veliko večino gradbenih projektov in projektov dobave in montaže opreme, ki se izvajajo v svetu.

-Prilagoditev besedila/vsebine obstoječih knjig praksi in razvoju stroke.

-Večja enakopravnost pogodbenih strank v primeru sporov (KRS –Komisija za reševanje sporov).

FIDIC v slovenskem jeziku

-Rdeča, rumena in srebrna knjiga (prva izdaja 1999) so bile prevedene in izdane v slovenskem jeziku leta 2002.

-V skladu s FIDIC-om je uradna in verodostojna verzija dokumentov tista, ki je napisana v angleškem jeziku (navedeno v prevedenih izvodih v Predgovoru).

Original angleška verzija izdaje FIDIC-a z oznako »First Edition 1999«

v kompletu vsebuje naslednjih 6 knjig (vir: <http://fidic.org/node/149>):

- **1999 RED BOOK** - Conditions of Contract for Construction for Building and Engineering Works Designed by the Employer: The Construction Contract
- **1999 HARMONISED RED BOOK** - Conditions of Contract for Construction for Building and Engineering Works Designed by the Employer (MDB Harmonised Edition) - for bank financed projects only: The MDB Construction Contract
- **1999 YELLOW BOOK** - Conditions of Contract for Plant and Design-Build for Electrical and Mechanical Plant and for Building and Engineering Works Designed by the Contractor: The Plant and Design-Build Contract
- **1999 SILVER BOOK** - Conditions of Contract for EPC/Turnkey Projects: The EPC/Turnkey Contract
- **1999 GREEN BOOK** - Short Form of Contract: The Short Form
- **Dredgers Contract** (based on the Short Form of Contract): Dredgers Contract

Kratika MDB - Multilateral Development Bank (Multilateralna razvojna banka)

V tiskani obliki je v slovenskem jeziku dostopnih 10 FIDIC priporočil

(vir: <https://www.gzs.si>, pod rubriko Pogodbe v gradbeništvu, Splošna mednarodna določila FIDIC zveze):

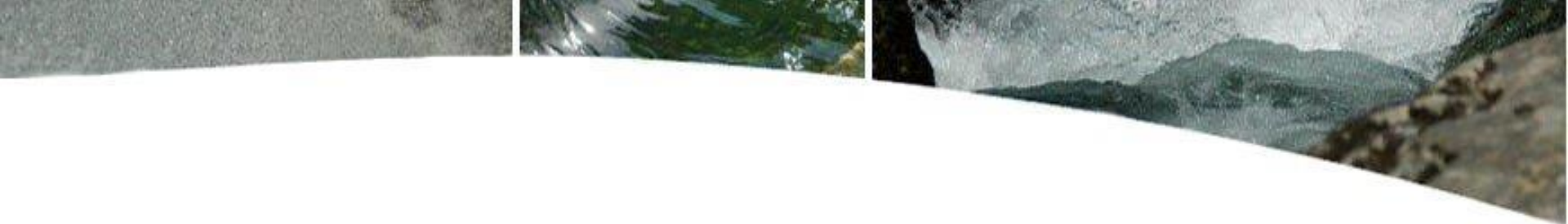
•**RDEČA KNJIGA** - Pogoji gradbenih pogodb za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje naročnik (angl. Construction for building and engineering works designed by the employer), 1. izdaja 1999, FIDIC, GZS ZSI, 1. prevod v slovenski jezik l. 2002,

•**RUMENA KNJIGA** - Pogoji pogodbe za obratno opremo, projektiranje in graditev za elektrotehnično in strojno obratno opremo in za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje izvajalec (angl. Plant and Design-Build for Electrical and Mechanical Plant, and for Building and Engineering Works, Designed by the Contractor), 1. izdaja 1999, FIDIC, GZS ZSI, 1. prevod v slovenski jezik l. 2002,

•**SREBRNA KNJIGA** - Pogoji pogodb za dobavo, inženirske in gradbene storitve, EPC/Turnkey Projects, Projekti na ključ (KLJUČ V ROKE), 1. izdaja 1999, FIDIC, GZS ZSI, 1. prevod v slovenski jezik l. 2002, (UPORABNO ZA PROJEKTE VELIKIH VREDNOSTI),

•**ZELENA KNJIGA** - Kratka oblika pogodbe (angl. Short Form of Contract), 1. izdaja, 1999, FIDIC, GZS ZSI, 1. prevod v slovenski jezik l. 2002, (UPORABNO ZA PROJEKTE MANJŠIH VREDNOSTI),

-
- **SLOVENSKA ZELENA KNJIGA** - Kratka določila gradbene pogodbe, Prva prilagoditev smernic FIDIC na slovenske predpise in prakso (angl. Short Form of Contract), 1. izdaja 2002, FIDIC, GZS ZSI,
  - **Pogoji gradbenih pogodb**, Usklajena izdaja multilateralnih bank za razvoj za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje naročnik, 2008, FIDIC, GZS ZSI,
  - **Pogoji gradbenih podizvajalskih pogodb**, 1.izdaja 1994, GZS ZSI,
  - **BELA KNJIGA** - Naročnik / svetovalec, Vzorec pogodbe za storitve, 3. izdaja 1998, prevod v slov.j.2003, GZS ZSI,
  - **VODIČ ZA BELO KNJIGO** z drugimi opombami o dokumentih za svetovalne pogodbe, 2.izdaja 2001, prevod v slov.j. 2003,
  - **POGODBA O SKUPNEM VLAGANJU, KONZORCIALNA POGODBA, 1. izdaja 1992.**

PREDNOSTI FIDIC POGODB

- Jasnost in skladnost
- Enakopravnost pogodbenih partnerjev (pravice in dolžnosti)
- Poštenost in nepristranskost (pravična razdelitev tveganj)
- Najdeš pot rešitve tudi za primere, ki niso bili ali jih ni bilo možno v naprej predvideti
- Pozitiven ugled FIDIC-a v svetu (je oblika pogodbe, ki jo priznavajo in priporočajo za uporabo mednarodne finančne organizacije)

Opomba:

FIDIC standardna pogodba ne izključuje zakonodaje, ki se uporablja v državi naročnika!

KATERO KNJIGO FIDIC-A UPORABITI?

RDEČA KNJIGA

Se uporabi za primere gradbenih in inženirskih del, ki jih projektira naročnik (ali zanj neko drugo podjetje ali njegov predstavnik inženir).

V praksi: v skladu z zgoraj navedenim za vsa gradbena dela (večinoma) z obračunom dejansko izvršenih del na podlagi ponudbene/pogodbene Liste cen oz. Popisa del s cenami.

RUMENA KNJIGA

Se uporabi za primere dobave opreme (elektrotehnične in/ali strojne), dobave in montaže opreme ter za gradbena in inženirska dela, ki jih načrtuje/projektira izvajalec.

V praksi: v skladu z zgoraj navedenim za dogovorjeno pogodbena ceno – pavšalni sprejeti pogodbeni znesek (lump sum); ne gre za ceno za dela »na ključ«. Uporaba termina »funkcionalna celota«.

SREBRNA KNJIGA

Se uporabi za izvajanje del »na ključ«.

VSEBINA FIDIC KNJIG

»FIDIC Knjige« (Rdeča, Rumena in Srebrna knjiga) vsebujejo zraven **Splošnih pogojev pogodbe (SPP)** še Navodila za izdelavo **Posebnih pogojev pogodbe (PPP)** in osnutke obrazcev Garancij, Ponudbenega pisma, Dodatka k ponudbi, Pogodbenega sporazuma, ...

SPP – Za določen projekt/pogodbo se uporabijo standardizirani SPP ustrezne FIDIC knjige. SPP so vedno enaki. Jih ne spreminjamo!

PPP – Pripravi jih naročnik in so sestavni del razpisne dokumentacije. PPP imajo prednost oz. prioriteto pred SPP.

Dodatek k ponudbi – Obrazec, ki ga pripravi naročnik (in je sestavni del razpisne dokumentacije), ustrezno izpolni/dopolni pa ponudnik/izvajalec. V njem so navedeni/zbrani ključni podatki, ki se nanašajo na vsebino členov PPP in SPP.

STRUKTURA SPP FIDIC RDEČE IN RUMENE KNJIGE

SPP - Rdeča knjiga		SPP - Rumena knjiga		Razlike
1.	Splošne določbe	1.	Splošne določbe	<p>Rdeča knjiga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekt izdelava naročnik oz. njegov projektant - Izvedena dela se merijo za potrebe obračuna, obračun se izvede na osnovi dejansko izvršenih količin - Tveganja količin prevzema naročnik, tveganja pog.cen na enoto mere pa izvajalec <p>Rumena knjiga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naročnik svoje zahteve določi v okviru dokumenta Zahteve naročnika - Projektira/načrtuje izvajalec - Pogodbena cena je pavšalna (lump-sum) cena, obračun možen na osnovi stopnje gotovosti ali ključnih dogodkov ali na osnovi liste cen za določene sklope opreme. <p>Bistvene razlike med rdečo in rumeno knjigo so v členih 5 in 12.</p> <p>Nekatere druge manjše razlike so tudi v členih z enakimi naslovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - V pod-členu 1.1 Definicije (nekaj različnih pojmov, večina pa je enaka) - V rdeči knjigi uporabljen pojem popis (specifikacija), v rumeni knjigi pa zahteve naročnika
2.	Naročnik	2.	Naročnik	
3.	Inženir	3.	Inženir	
4.	Izvajalec	4.	Izvajalec	
5.	Imenovani podizvajalci	5.	Projekt	
6.	Kadri in delavci	6.	Kadri in delavci	
7.	Obratna oprema, materiali in izdelava	7.	Obratna oprema, materiali in izdelava	
8.	Začetek, zamude in ustavitev	8.	Začetek, zamude in ustavitev	
9.	Preskusi ob dokončanju	9.	Preskusi ob dokončanju	
10.	Prevzem s strani naročnika	10.	Prevzem s strani naročnika	
11.	Odgovornost za napake	11.	Odgovornost za napake	
12.	Merjenje in ocena	12.	Preskusi po dokončanju	
13.	Spremembe in prilagoditve	13.	Spremembe in prilagoditve	
14.	Pogodbena cena in plačilo	14.	Pogodbena cena in plačilo	
15.	Odstop od pogodbe s strani Naročnika	15.	Odstop od pogodbe s strani Naročnika	
16.	Zaustavitev del in odstop od pogodbe s strani izvajalca	16.	Zaustavitev del in odstop od pogodbe s strani izvajalca	
17.	Tveganje in odgovornost	17.	Tveganje in odgovornost	
18.	Zavarovanje	18.	Zavarovanje	
19.	Višja sila	19.	Višja sila	
20.	Zahtevki, spori in arbitraž	20.	Zahtevki, spori in arbitraž	

POMEN NEKATERIH BESED/POJMOV, KI SE UPORABLJAJO V FIDIC-U:

»**Stranka**« - pomeni naročnika ali izvajalca

»**Naročnik**« - pomeni osebo, imenovano naročnik v obrazcu Dodatek k ponudbi. V praksi ne glede na vključitev inženirja (kot ločeno podjetje od naročnika), naročnik/inženir izpeljeta postopke potrjevanja sprememb v skladu z veljavno zakonodajo, podpisano pogodbo in internimi postopki naročnika (zaključek: podpis aneksa)

»**Izvajalec**« - pomeni osebo, imenovano izvajalec v Ponudbenem pismu ter prav tako navedeno v obrazcu Dodatek k ponudbi

»**Inženir**« - pomeni osebo, ki jo imenuje naročnik, da deluje kot inženir za namene Pogodbe. Inženir je imenovan v obrazcu Dodatek k ponudbi. Vloga, naloge in pooblastila inženirja niso enake kot jih ima nadzornik po ZGO-1. Praksa: v PPP dodamo še navedbo/pojmov »Nadzornik«, »Odgovorni nadzornik«, »Projektant« v skladu z ZGO-1,....

SESTAVA »FIDIC POGODBE« (teorija – obrazec Pogodbeni sporazum)

Rdeča knjiga (RD Knjiga)	Rumena knjiga (RU Knjiga)
(a) Pismo o sprejemu Ponudbe z dne ... (The Letter of Acceptance dated ...)	(a) Pismo o sprejemu Ponudbe z dne ... (The Letter of Acceptance dated ...)
(b) Ponudbeno pismo z dne ... s prilogo Dodatek k ponudbi (The Letter of Tender with Appendix to Tender)	(b) Ponudbeno pismo z dne ... s prilogo Dodatek k ponudbi (The Letter of Tender with Appendix to Tender)
(c) Priloge št. ... (The Addenda nos. ...)	(c) Priloge št. ... (The Addenda nos. ...)
(d) Pogodbeni pogoji (PPP & SPP) (The Conditions of Contract (PCC & GCC))	(d) Pogodbeni pogoji (PPP & SPP) (The Conditions of Contract (PCC & GCC))
(e) Popis (Specifikacija) (The Specification)	(e) Zahteve naročnika (The Employer's Requirements)
(f) Risbe (The Drawings)	(f) Plani (The completed Schedules)
(g) Izpolnjeni Plani (The completed Schedules)	(g) Predlog izvajalca (The Contractor's Proposal)

NAPOTKI PRI PRIPRAVI »FIDIC POGODBE«

- Seznam in vrstni red dokumentov določi naročnik (osnutek pogodbe je pri večjih projektih sestavni del razpisne dokumentacije). Dokumenti, ki tvorijo pogodbo se razlagajo vzajemno.
- Potrebno je biti pozoren na pravilno uporabo pojmov v posameznih dokumentih pogodbe (Definicije pojmov v SPP in morebitne dodane definicije pojmov v PPP).
- Potrebno paziti, da se podatki ne podvajajo (namesto podvajanja, se raje uporabi sklic na drug dokument ter na določeno točko/klavzulo iz tega dokumenta).
Ključni ponudbeni/ pogodbeni podatki so navedeni v dokumentu **Dodatek k ponudbi (Appendix to Tender)** . Tako se navedbe v SPP sklicujejo na navedbo v dokumentu Dodatek k ponudbi.
- Vključiti potrebno vse dokumente, ki so pomembni za naročnika za kvalitetno in pravočasno izvedbo pogodbe.
- Pri več sklopih pogodb, ki sestavljajo smiselno celoto večjega projekta, paziti na meje dobav in z dobavami povezano montažo.

PRIMERJAVA TEORIJE IN PRAKSE ZA FIDIC RDEČO KNJIGO

Rdeča knjiga (teorija – obrazec Pogodbeni sporazum)	Primer iz prakse (za pripravo pogodbe)	Opombe (za pripravo pogodbe)
(a) Pismo o sprejemu Ponudbe z dne ... (The Letter of Acceptance dated ...)	(a) Pogodbeni sporazum in pooblastilo za podpis pogodbe (b) Pismo o sprejemu ponudbe	<ul style="list-style-type: none"> - Seznam, ki ga boste uporabili za svoj primer, je osnova za sestavo pogodbe ter za navedbo v Pogodbenem sporazumu in v PPP v pod-členu 1.5 Prioriteta dokumentov. - Primera navedbe v Pogodbenem sporazumu: <ul style="list-style-type: none"> - Naslednji dokumenti se štejejo, da tvorijo, se tolmačijo in razlagajo kot del tega Sporazuma: (a), (b),... V tem primeru iz primera iz prakse v levem stolpcu ne navedete pod točko (a) pogodbenega sporazuma, ga pa je potrebno navesti pod točko (a) v PPP v pod-členu 1.5 Prioriteta dokumentov. - Naslednji dokumenti se štejejo, da tvorijo, se tolmačijo in razlagajo kot del Pogodbe: (a), (b),... V tem primeru uporabite celotno navedbo iz primera iz prakse v levem stolpcu in je le-ta kot enaka navede v PPP v pod-členu 1.5 Prioriteta dokumentov.
(b) Ponudbeno pismo z dne ... s priložo Dodatek k ponudbi (The Letter of Tender with Appendix to Tender)	(c) Pred-pogodbena korespondenca (vprašanja naročnika za pojasnitev ponudbe, odgovori ponudnika/izvajalca, vsa vprašanja in odgovori v zvezi z razpisno dokumentacijo, vsi izstavljeni dodatki k razpisni dokumentaciji)	
(c) Priloge št. ... (The Addenda nos. ...)	(d) Ponudbeno pismo	
(d) Pogodbeni pogoji (PPP & SPP) (The Conditions of Contract (PCC & GCC))	(e) Dodatek k ponudbi (f) PPP - Posebni pogodbeni pogoji	
(e) Popis (Specifikacija) (The Specification)	(g) SPP - Splošni pogodbeni pogoji, FIDIC – rdeča knjiga, 1999	
(f) Risbe (The Drawings)	(h) Lista cen / Ponudbeni predračun / Popis del s cenami	
(g) Izpolnjeni Plani (The completed Schedules)	(i) Tehnična specifikacija (s priložo Risbe)	

PRIMERJAVA TEORIJE IN PRAKSE ZA RUMENO KNJIGO

Rumena knjiga (teorija – obrazec Pogodbeni sporazum)	Primer iz prakse (za pripravo pogodbe)	Opombe (za pripravo pogodbe)
(a) Pismo o sprejemu Ponudbe z dne ... (The Letter of Acceptance dated ...)	(a) Pogodbeni sporazum in pooblastilo za podpis pogodbe (b) Pismo o sprejemu ponudbe	- Veljajo vsi napotki kot so navedeni pri naslovu <i>NAPOTKI PRI PRIPRAVI »FIDIC POGODBE«</i> in opombe navedene v tabeli <i>PRIMERJAVA TEORIJE IN PRAKSE ZA RUMENO KNJIGO</i> .
(b) Ponudbeno pismo z dne ... s prilogo Dodatek k ponudbi (The Letter of Tender)	(c) Pred-pogodbena korespondenca (vprašanja naročnika za pojasnitev ponudbe, odgovori ponudnika/izvajalca, vsa vprašanja in odgovori v zvezi z razpisno dokumentacijo, vsi izstavljeni dodatki k razpisni dokumentaciji)	
(c) Priloge št. ... (The Addenda nos. ...)	(d) Ponudbeno pismo	
(d) Pogodbeni pogoji (PPP & SPP) (The Conditions of Contract (PCC & GCC))	(e) Dodatek k ponudbi (f) PPP - Posebni pogodbeni pogoji	
(e) Zahteve naročnika (The Employer's Requirements)	(g) SPP - Splošni pogodbeni pogoji, FIDIC – rumena knjiga, 1999 (h) Lista cen	
(f) Plani (The completed Schedules)	(i) Lista tehničnih podatkov (j) Zahteve naročnika - Posebna tehnična specifikacija	
(g) Predlog izvajalca (The Contractor's Proposal)	(k) Zahteve naročnika - Splošna tehnična specifikacija (l) Zahteve naročnika – Razpisne risbe (m) Ponudba izvajalca	

Primer dokumenta Dodatek k ponudbi iz prakse (Appendix to Tender)

Dodatek k ponudbi		
<i>(Opomba: Z izjemo postavk, kjer so bile vpisane zahteve naročnika, je treba pred predložitvijo ponudbe dopolniti manjkajoče podatke)</i>		
Postavka	(Pod)člen	Podatki
Ime in naslov Naročnika	1.1.2.2 & 1.3	....
Ime in naslov Izvajalca	1.1.2.3 & 1.3	....
Ime in naslov Inženirja	1.1.2.4 & 1.3	....
Rok za dokončanje del	1.1.3.3	X dni od datuma uvedbe v delo ali navedba datuma za dokončanje del, ostalih ključnih vmesnih pog. rokov ter datum prevzema s strani naročnika (taking over) v skladu s členom 10 PPP/SPP.
Rok za reklamacijo napak	1.1.3.7	2 leti od prevzema s strani Naročnika
Elektronski prenosni sistemi	1.3	Niso dovoljeni za uradne komunikacije
Veljavno pravo	1.4	Slovensko
Prevladujoči jezik	1.4	Slovenski
Sporazumevalni jezik	1.4	Slovenski
Znesek garancije za dobro izvedbo	4.2	10 % sprejete pogodbene cene
Znesek garancije za odpravo napak v garancijski dobi		5 % končne pogodbene cene
Normalni delovni čas	6.5	7.00 do 19.00

Postavka	(Pod)člen	Podatki
Odškodnina za zamude pri delih	8.7	<ul style="list-style-type: none"> 0,4 % pogodbene cene za vsak dan zamude za roke za posamezen agregat 0,05% pogodbene cene za vsak dan zamude za roke za vsa ostala dela
Maksimalni znesek odškodnine za zamudo	8.7	10 % končne pogodbene cene
Rok za predložitev zavarovanja:	18.1	
a) dokaz o zavarovanju		15 dni
b) ustrezne police		15 dni
Vrednost opreme, ki jo je potrebno zavarovati	18.2	<ul style="list-style-type: none"> strojna oprema x.xxx.xxx EUR elektro oprema x.xxx.xxx EUR
Maksimalni znesek odbitkov za zavarovanje tveganja Naročnika	18.2(d)	Brez odbitkov (ali navedba ustreznega zneska)
Minimalni znesek zavarovanja tretje osebe	18.3	xx.xxx EUR
KRS	20.2 & 20.3	KRS iz treh članov Imenovanje v roku 28 dni od prvega prejema zahtevka za KRS

(podpis pooblaščenih oseb)

(kraj in datum)

Primer dokumenta Dodatek k razpisni dokumentaciji (Addendum to Tender Documents) v angleškem jeziku

Project: .....

Tender Documents for .....

Addendum No. 1 to Tender Documents

With reference to Instructions to Tenders, Clause 8. Amendment of Tender Documents, the following amendments shall be made to the Tender Documents:

1. Volume I.ii Tender Data, Sub-Clause 17.1 Deadline for submission of tenders
The text of Sub-Clause 17.1 reading:
"14 May 2012 at 10.00 hours"
shall be modified to read:
"29 May 2012 at 10.00 hours"
2. Volume I.ii Tender Data, Sub-Clause 20.1 Opening of Tenders:
The text of Sub-Clause 20.1 reading:
"14 May 2012 at 11.00 hours"
shall be modified to read:
"29 May 2012 at 11.00 hours"

All other provisions of the Tender Documents shall remain unchanged.

FIDIC IN SLOVENSKA ZAKONODAJA

- Ne glede na uporabo FIDIC-a, ostaja v veljavi slovenska zakonodaja.
- ZJN (zakon o javnih naročilih) /ZJNVETPS
(Opomba: v aprilu 2016 stopi v veljavo nov zakon)
- OZ – Obligacijski zakonik
- ZGO (ZGO-1) – Zakon o graditvi objektov
- ...

NAROČNIK, člen 2 (FIDIC SPP)

- Mora izvajalcu omogočiti dostop do vseh delov gradbišča za izvedbo pogodbenih del (v času, ki je naveden v Dodatku k ponudbi ali drugem pogodbenem dokumentu).
- Mora (kjer je to mogoče) nuditi izvajalcu na njegovo zahtevo primerno pomoč v zvezi z zakoni države (ki se nanašajo na pogodbo in ki niso prosto dostopni) in pri prošnjah izvajalca za dovoljenja, licence, soglasja (ki jih zahtevajo zakoni države; npr. delovna dovoljenja, dokumenti potrebni pri izvozno uvoznih postopkih,...)
- Je odgovoren, da zagotovi, da bo njegovo osebje in drugi izvajalci na gradbišču, sodelovali z izvajalcem

INŽENIR, člen 3 (FIDIC SPP)

- Imenuje ga naročnik
- Nima pooblastil za spreminjanje pogodbe
- Ukrepa v skladu s *pod-členom 3.5 Odločitve*
- Na osnovi SPP FIDIC lahko daje izvajalcu navodila in dodatne spremenjene risbe (če navodilo pomeni spremembo, se ukrepa v skladu s členom 13 Spremembe)
- Mora vse postopke izpeljati v skladu s pristojnostmi, ki jih ima na osnovi pogodbe sklenjene med njim (inženirjem) in naročnikom (investitorjem) ter v skladu z veljavno zakonodajo in internimi postopki naročnika (praksa: interni postopki naročnikov se razlikujejo, preplet funkcij med inženirjem in naročnikom).

V praksi je inženir lahko:

- Služba naročnika (npr. posebna služba za investicije)
- Poseben team-ekipa naročnika (ki vključuje vodjo projekta, finančnike, tehnike, ...)
- Team-ekipa ločenega podjetja (ki vključuje vodjo projekta, finančnike, tehnike,...)

IZVAJALEC, člen 4 (FIDIC SPP)

- Mora projektirati (v obsegu kot je določen v Pogodbi), izvesti in dokončati dela v skladu s Pogodbo in inženirjevimi navodili ter odpraviti vse napake v garancijskem roku.
- Je odgovoren za ustreznost, stabilnost in varnost del na gradbišču.
- Mora v skladu s pod-členom 4.2 Garancija za dobro izvedbo naročniku izročiti garancijo za dobro izvedbo (SPP: v roku 28 dni po prejemu Pisma o sprejemu)
- Imenuje svojega predstavnika, ki sprejema navodila inženirja (v praksi: izvajalčev vodja projekta). Predstavnik izvajalca mora tekoče govoriti jezik za sporazumevanje, določen v *pod-členu 1.4 Pravo in jezik*.

Podizvajalci, pod-člen 4.4. (FIDIC SPP)

- Izvajalec ne sme skleniti Pogodbe o oddaji celotnih del podizvajalcem.
- Za podizvajalce, ki niso navedeni v Pogodbi, mora izvajalec pridobiti soglasje inženirja.
- Izvajalec mora vsaj 28 dni prej obvestiti inženirja o nameravanem datumu začetka vsakega dela podizvajalca in o začetku dela na gradbišču.

(BANČNE) GARANCIJE PO FIDIC-u IN V PRAKSI

SPP FIDIC (rdeča in rumena knjiga)	PRAKSA	OPOMBE
<p>Pod-člen 4.2 Garancija za dobro izvedbo</p> <p>Garancija za dobro izvedbo vključuje tudi odpravo napak v garancijski dobi oz. garancijskem roku.</p> <p>Obveza izvajalca: naročniku izročiti garancijo za dobro izvedbo v roku 28 dni po prejemu pisma o sprejemu ponudbe.</p> <p>Pod-člen 1.1 Definicije 1.1.3.7 Rok za reklamacijo napak – pomeni dobo za reklamacije napak</p> <p>Člen 11 Odgovornost za napake</p>	<p>Ločena Garancija za dobro izvedbo del Vrednost: običajno max. 10% pogodbene vrednosti, veljavnost: x dni po pogodbenem prevzemu – prevzemu s strani naročnika (člen 10)</p> <p>in</p> <p>ločena garancija za odpravo napak v garancijski dobi oz. garancijskem roku Vrednost: običajno max. 10% (oz. 5% v skladu z Uredbo o finančnih zavarovanjih pri javnem naročanju) končne pogodben vrednosti, veljavnost: x dni po garancijskem roku.</p> <p>Navedba zneska ali % v Dodatku k ponudbi!</p> <p>V PPP naročnik v skladu z lastnimi zahtevami naredi ustrezne spremembe / dopolnitve.</p>	<p>Rešitev za uskladitev s FIDIC-om, s prakso in zahtevami zakonodaje:</p> <p>Garancija za dobro izvedbo se po pogodbenem prevzemu – prevzemu s strani naročnika (člen 10) zniža za 50% oz. na vrednost 5% končne pogodbene vrednosti.</p> <p>Pazi, kadar je v naprej določeno, da se bodo prevzemali v naprej določeni posamezni sklopi oz. odseki del.</p> <p>Paziti pri zavezancih za ZJN/ZJNVETPS: uporaba zadržanega zneska in garancije za dobro izvedbo skupaj ne sme presegati 10% pogodbene vrednosti!</p>

ROK IZPOLNITVE POGODBENE ZAVEZE

- Rok izpolnitve je v večini primerov določen z datumom ali pa v dnevih.
- Rok izpolnitve pomeni, da mora stranka svojo pogodbeno prevzeto obveznost izpolniti do določenega datuma ali v roku (npr. 90 dni).
- Izpolnitveni rok je nujno šteti od takrat, ko je izvajalec podpisal pogodbo, to je od datuma, ki je pri podpisu izvajalca (oz. naročnika, če je ta podpisal pogodbo kasneje) označen na pogodbi.

IZPOLNITVENA ZAMUDA

- Če izpolnitev ni izvedena v pogodbeno navedenem roku, stranka preide v izpolnitveno zamudo, ki je pravno sankcionirana z pogodbeno kaznijo, ki služi zagotavljanju »discipline« pogodbenih strank.
- Je pogodbeni izpolnitev z zamudo pravilna pogodbeni izpolnitev tudi če so izpolnjene vse predpostavke iz gradbenega načrta za objekt, ki je predmet pogodbe?
- Nujno ločiti med nepravilno in nepravočasno izpolnitvijo pogodbe.

ROK KOT BISTVENA SESTAVINA POGODBE

- Kadar je rok izpolnitve določen kot bistvena sestavina pogodbe (tedaj je zapis v pogodbi oblikovan (npr. ...«je dolžan opraviti vsa pogodbenena dela najkasneje do 1.1.2014«) pa prekoračitev pogodbenega roka pomeni negativne pogodbene posledice v smislu prenehanja pogodbe.
- Izvajalec naročniku odgovoren za škodo, po splošnih načelih civilnega prava.
- Glede na možne negativne posledice pogodbene zamude, je nujno pred sklenitvijo pogodbe preveriti vse okoliščine, ki so vezane na objektivne pogoje zmožnosti izvedbe pogodbene obveznosti v prevzetem pogodbenem roku.

ZAMUDA NAROČNIKA

- Naročnika po pogodbi določen rok plačila veže enako kot izvajalca, tudi zamuda s plačili pomeni sankcijo plačilne zamude (izpolnitvena zamuda na strani naročnika), ki je pogosto sankcionirana z zakonskimi ali pogodbenimi obrestmi od zapadlosti posameznih zneskov po pogodbi pa do plačila.
- Naročnik je vselej izključno odgovoren za zagotovitev pogojev gradnje, saj je kot investitor po določilih ZGO-1 dolžan pridobiti ustrezno gradbeno dovoljenje, urediti in pravilno označiti gradbišče, zagotoviti zadostna finančna sredstva za plačilo po pogodbi...

DOKUMENTI, KI JIH JE POTREBNO VODITI V ZVEZI Z IZVAJANJEM GRADNJE – OZ in ZGO-1

- Dnevnik o izvajanju del se vodi kot gradbeni dnevnik. Če so v gradbeni pogodbi predpisane cene na enoto mere, se poleg gradbenega dnevnika vodi tudi knjiga obračunskih izmer. Gradbeni dnevnik se vedno vodi na predpisanih obrazcih, ki so priloga in sestavni del pravilnika.
- Vsi predpisani obrazci imajo sprednjo in hrbtno stran.
- Na sprednjo stran se vpisujejo osnovni podatki, na hrbtno stran pa ugotovitve, navodila, sporočila in pripombe.

SESTAVA GRADBENEGA DNEVNIKA

- Gradbeni dnevnik sestavljajo:
  - uvodni del
  - vsakodnevni del
  - dopisni del
- Gradbeni dnevnik se vodi za vsak dan posebej in v dvojniku. Gradbeni dnevnik podpiše delavec, ki vodi gradbeni dnevnik, odgovorni vodja del, pooblaščen oseba nadzornika, ki prevzame drugi izvod lista gradbenega dnevnika.

KNJIGA OBRAČUNSKIH IZMER

- Vsebuje opis izvedenih del, ki so bila izvedena, v obračunskem obdobju.
- Knjiga se vodi v enem izvodu, v knjigo vpisuje delavec, ki je za vpise določen in pooblaščen. Vpisujejo se izmere in izračuni izvedenih del v obračunskem obdobju.
- V knjigo se morajo vpisati tudi vsa tista dela, ki se po dokončanju del ne vidijo oz. konstrukcije ali elementi, ki so v objekt vgrajeni!

DOLŽNOST HRAMBE DOKUMENTACIJE IN POSLEDICE OPUSTITVE

- Izvajalec je dolžan investitorju izročiti zapečatenе liste gradbene knjige ob predaji izvedenih del.
- Gradbeno knjigo je potrebno hraniti 10 let.
- Oba dokumenta sta lahko v sodnem postopu edina in najbolj merodajna dokumenta, ki dokazujeta, kaj se je na gradbišču dogajalo, kaj je bilo dogovorjeno in kakšne količine so dejansko porabljene.
- Obveznost skrbno in strokovno voditi navedene listine je nujna. Navedba podatkov v predmetne dokumente, pa navedbe niso izkaz dejanskega in poštenega stanja dogajanja in navedb o količinah, ki so vgrajene pomeni **ponareditev poslovne listine in gre za kaznivo dejanje!**

POGODBENA CENA IN PLAČILO, člen 14 (FIDIC SPP)

Pogodbena cena, pod-člen 14.1

V PPP naročnik po potrebi doda naslednje navedbe:

- Fiksnost cen na enoto mere za obdobje izvedbe pogodbenih del
- Izračun spremembe cene za določeno surovino zaradi nihanja cen na trgu, npr. za baker (primernejša vključitev spremembe/dopolnitve SPP v PPP v pod-členu 13.8 Prilagoditev zaradi spremembe stroškov) ali izračun druge možne spremembe pogodbene cene (paziti, da se izračun uporabi tako za povišanje, kot za znižanje pogodbene cene ali dela pogodbene cene)
- Uporaba Incoterms-ov
- Kaj vse je mora vključevati pogodbena cena (tudi če ni posebej navedeno v Popisu del)

Primer iz prakse kaj vse naj vključuje pogodbeni cena (vključimo v PPP):

V pogodbeni vrednosti so zajeti vsi stroški za popolno in kvalitetno dokončanje prevzetih del in vsi ostali stroški po zahtevah razpisnih pogojev, ki so sestavni del te pogodbe, predvsem pa:

- vse storitve iz opisov v tehničnih pogojih (TP) in v projektu, predvsem v poglavju x;
- vsi stroški za osebne dohodke z vsemi prispevki in dodatni stroški kot so dnevnice, terenski dodatki, stroški prehrane in nastanitve ter podobno;
- vsi stroški organizacije dela, režije gradbišča in uprave podjetja z vsemi dajatvami, razne odškodnine, stroški montaže in demontaže opreme in naprav ter strojev z dovozom in odvozom in vse drugo, kar je potrebno za brezhiben potek organizacije dela;
- sodelovanje Izvajalca pri testiranjih in zagonskih testih v obsegu kot je naveden v poglavju x Knjige y.

Predplačilo, pod-člen 14.2 (FIDIC SPP)

-V PPP ustrezno prilagoditi vsebino za primer, če naročnik pri plačilnih pogojih uporabi predplačilo ali pa ga ne uporabi. Pri uporabi predplačila dodati navedbo obračunavanja pri obračunu izvedenih del v % kot je naveden v Dodatku k ponudbi.

-Predračun in račun za predplačilo/avans (gradbena dela: obračun DDV v skladu s 76.a členom ZDDV)

Čemu je namenjen predujem pri plačilu pogodbene cene?

- Namenjen izvajalcu zato, da bi lahko zagotovil plačilo nabave materiala, ki ga potrebuje za izvedbo pogodbeno prevzetih del.
- Izvajalec je predujem dolžan vselej porabiti za nakup materiala, tudi če to ni s pogodbo izrecno dogovorjeno.
- Riziko valutnih tveganj ali padca kupne moči denarja zaradi ekonomskih politik države, kar nikakor ni šteti kot spremenjene okoliščine po določilu 112. Člena OZ.
- Plačilo predujma tudi ne pomeni predčasnega plačila po pogodbi,
- Predujem se mora plačati v roku, ki je pogodbeno določen, če ta ni določen, pa vsekakor pred pričetkom izvajanja pogodbenih del. Pomeni le plačilo pogodbene obveznosti ob njeni dospelosti.

Kaj če investitor zamudi s plačilom predujma?

- Izvajalec ne začne z izvajanjem pogodbeno prevzetih del, dokler mu naročnik ne plača predujma.
- Izvajalec zaradi zamude ni upravičen do zamudnih obresti je pa upravičen do razlike v ceni za nabavljeni material, če je na trgu prišlo do spremembe cen materiala, ki je bil zaradi zamude s plačilom avansa nabavljen kasneje.

KAJ LAHKO STORI IZVAJALEC, KI NI PREJEL PREDUJMA?

- Če izvajalec sam nabavi potrebni material in prične z gradnjo, ima pravico zahtevati zamudne obresti ni pa upravičen zahtevati razlike plačil cen za nabavljen material.
- Zamudne obresti od kdaj?
- Od dneva, ko je izvajalec plačal račun za nabavo materiala pa do dneva, ki naročnik izvede plačilo – vračilo.

Prošnja za Potrdilo o vmesnem plačilu in izdaja potrdil o vmesnih plačilih, pod-člena 14.3 in 14.6 (FIDIC SPP)

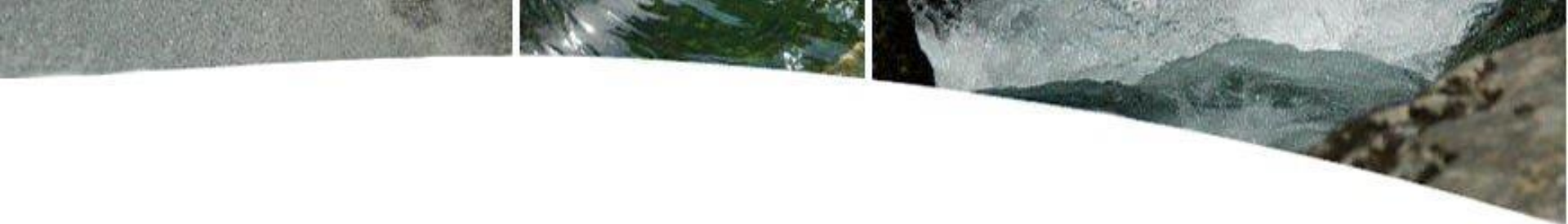
-Prošnja za Potrdilo o vmesnem plačilu - gre za dokument izvajalca h kateremu priloži obračun – račun (situacijo) s prilogami iz katerih je razvidno kaj se obračunava za tekoči mesec oz. na datum (obdobje) opravljene storitve.

-Po FIDIC-u predloži dokument s prilogami izvajalec inženirju. V praksi uporabljamo, da račune/situacije predloži in pošilja izvajalec naročniku. Lahko se v PPP zahteva, da mora biti situacija predhodno potrjena s strani nadzornika/nadzornikov in ali vodje projekta inženirja.

-Izdaja potrdila o vmesnem plačilu – gre za dokument s katerim inženir potrди, da naročnik v skladu s pogodbenimi določili plača izvedena dela (dobave in storitve). V praksi: potrjevanje izvršenih del s podpisom na samem dokumentu »situacija« ter potrjevanje v elektronskih sistemih naročnika (tako z vidika količin kot pogodbenih cen).

-V PPP navesti število izvodov (original+kopije) v katerih je potrebno predati račun (situacijo).

-Vsebinsko SPP v PPP po potrebi smiselno prilagoditi praksi naročnika.

Prošnja za Potrdilo o končnem plačilu in izdaja potrdila o končnem plačilu, pod-člen 14.3 in 14.6

-V skladu s FIDIC SPP mora izvajalec v roku 56 dni od prejema Potrdila o izvedbi (ki se izda po poteku garancijske dobe) predložiti inženirju končni obračun (situacijo).

V praksi: končni obračun (končna situacija) se predloži, ko so vsa dela dokončana ter se izvede prevzem v skladu s členom 10 SPP in PPP.

-V PPP ustrezno prilagoditi praksi naročnika

Plačilo, pod-člen 14.7 (FIDIC SPP)

- V PPP naročnik določi plačilne pogoje
- Način plačila iz prakse:

Naročnik bo pogodbeno ceno plačeval na naslednji način:

- **5 % zneska kot predplačilo** v roku x dni od veljavnosti pogodbe (*FIDIC: v roku 42 dni po izstavitvi Pisma o sprejemu ponudbe ali v 21 dneh po prejemu garancije za dobro izvedbo, kar od navedenega je kasneje*) in pod pogojem, da je Izvajalec Naročniku izročil bančno garancijo za predplačilo.
- **90 % zneska z mesečnimi situacijami** v roku x dni (*FIDIC v roku 56 dni*) po prejemu začasne oziroma končne situacije. Iz situacije mora biti v EUR in SIT razvidno tudi: skupna vrednost opravljenih del v mesecu obračuna, obračunan avans, zadržani znesek in znesek za plačilo.
- **5 % zneska (zadržani znesek)** po izstavitvi Potrdila o prevzemu v roku x dni po datumu prejema pisnega zahtevka za plačilo zadržanega zneska po predhodni uskladitvi z Naročnikom. Dodaten pogoj za plačilo zadržanega zneska je, da je Izvajalec izročil Naročniku bančno garancijo za odpravo napak v garancijskem roku za opremo in dela, ki so se prevzela. Pisnemu zahtevku za plačilo mora Izvajalec priložiti kopijo Potrdila o prevzemu. Naročnik za zadržani znesek Izvajalcu ne bo plačal nobenih obresti.

Plačilo zadržanega zneska, pod-člen 14.9

V PPP dodati dodaten pogoj za plačilo/sprostitev zadržanega zneska v primeru ločene garancije za odpravo napak!

FIDIC SPP: Sprostitev zadržanega dela se izvede v dveh delih:

- $\frac{1}{2}$ po prevzemu s strani naročnika po izdaji Potrdila o prevzemu
- $\frac{1}{2}$ po zaključku roka za reklamacijo napak z izdajo Potrdila o izvedbi

Rok plačila za zadržani znesek po FIDIC SPP vezan na roke plačil kot jih je potrebno navesti v Potrdilu o vmesnem plačilu (v 56 dneh od prejema situacije/dokumentov) oz. v Potrdilu o končnem plačilu (v 56 dneh, ko naročnik prejme to potrdilo).

Praksa (kot sprememba v PPP):

Sprostitev zadržanega zneska se izvede po prevzemu s strani naročnika po izdaji Potrdila o prevzemu v roku x dni od prejema izvajalčevega zahtevka za sprostitev zadržanega zneska pod pogoji navedenimi v PPP v pod-členu 14.9 in drugih pod-členih člena 14.

Določitev pogodbene cene v gradbeni pogodbi

- Cena del po gradbeni pogodbi je lahko določena od merske enote dogovorjenih del (cena na enoto)
- V skupnem znesku za celoten objekt (skupaj dogovorjena cena), določilo 654. člena OZ.
- Cena je lahko določena tudi po sistemu »ključ v roke«, ki je opredeljen v določilu 659. člena OZ.

Skupaj določena cena

- »Skupaj določena cena« definira ceno za vsa dela, ki jih je predvidel investitor za celoten objekt.
- Izvajalec je dolžan opraviti vsa pogodbeno dela po pogodbi, ne glede na dejanske količine materiala, ki jih je potreboval za izvedbo prevzetih del po pogodbi.
- Izvajalec pa je dolžan nositi le tista tveganja, ki bi jih od podpisu pogodbe bil dolžan predvideti.
- Vse presežne količine namreč nimajo narave presežnih del.
- Lahko pomenijo tudi nepredvidena dela, ki jih izvajalec ob sklenitvi pogodbe ni mogel predvideti. Cena se lahko zviša samo za nepredvidljiva, nepredvidena dela, ob tem pa mora izvajalec dokazati da je ravnal skrbno in profesionalno, že ob prevzemu pogodbe, pa kljub temu takšnih del ni mogel predvideti.

Opomba: Primerjava s FIDIC rumeno knjigo.

Enotna cena ali cena na enoto mere

- Je cena, ki je določena od merske enote dogovorjenih del.
- Gre za zaključeno ekonomsko celoto in ima takšna cena naravo skupaj dogovorjene cene za posamezno mersko enoto.
- Izvajalec je v primeru tako določene pogodbene cene zavezan k vodenju »knjige obračunskih izmer«, ki bo pri definiranju zahtevka za plačilu služila kot dokaz in temelj obračuna dajatvenega zahtevka izvajalca.
- Izvajalec ima v tako določeni pogodbeni ceni pravico do zahtevka za spremembo pogodbene cene zaradi plačila presežnih del, nima pa pravice do plačila manjkajočih del. Izvajalec je upravičen tudi do plačila vseh nepredvidenih del, za vrednost teh del.

Opomba: Primerjava s FIDIC rdečo knjigo.

Cena določena s klavzulo »ključ v roke«

- Obsega tudi vrednost vseh nepredvidenih in presežnih del, izključuje pa vpliv manjkajočih del nanjo.
- Cena določena s klavzulo »ključ v roke« je določena v skupnem znesku za celoten objekt, zato ima značilnost skupaj dogovorjene cene.
- Od skupaj dogovorjene cene se razlikuje po tem, da obsega tudi vrednost nepredvidenih del. Glede na navedeno je tveganje, ki ga zato prevzame izvajalec, ko sprejme takšno pogodbeno določilo še večje od tveganja skupaj določene cene, saj klavzula »ključ v roke« obsega tudi vrednost nepredvidljivih del.
- Cena »ključ v roke« pa ne izključuje možnega zahtevka za povečanje pogodbene cene zaradi spremenjenih okoliščin.
- V določilu 112. člena OZ, za navedeno pa je nujno, da so nastale po sklenitvi pogodbe in jih stranka, ki se nanje sklicuje ni mogle ne predvideti in se jim tudi ne izogniti.

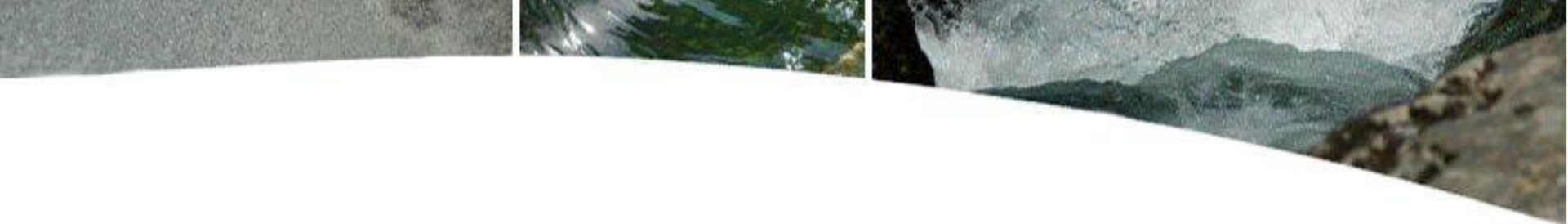
PREVZEM S STRANI NAROČNIKA (POGODBENI PREVZEM), člen 10 (FIDIC SPP)

Prevzem del in odsekov del

-Prevzem v naprej določenih del in odsekov del (določenega sklopa opreme, npr. agregat, turbina, generator, transformator, stikališče, objekt x, ...) po uspešno zaključenih preizkusih ob dokončanju in uspešno zaključenem pogodbenem poskusnem obratovanju, če je s pogodbo tako določeno.

-Izvajalec z obvestilom zaprosi inženirja za Potrdilo o prevzemu 14 dni pred tem, ko bodo dela po mnenju izvajalca končana (ločeno za posamezne odseke, če je s pogodbo tako predvideno).

(se nadaljuje)

-
- Izstavitev Potrdila o prevzemu s strani inženirja (v praksi podpisniki: izvajalec, inženir, naročnik) v roku najkasneje 28 dni po prejemu prošnje ali zavrnitev prošnje z navedbo razlogov. Ne izstavitev potrdila in ne zavrnitev prošnje, se šteje, da je bilo Potrdilo izdano na zadnji dan tega roka.
  - Vsebina Potrdila o prevzemu (ključni podatki kot npr. predmet pogodbe in prevzema, vrednost prevzetih del, navedba za odpravo morebitnih manjših napak, zadržani znesek, zahteve glede garancij, dokumentacija ...

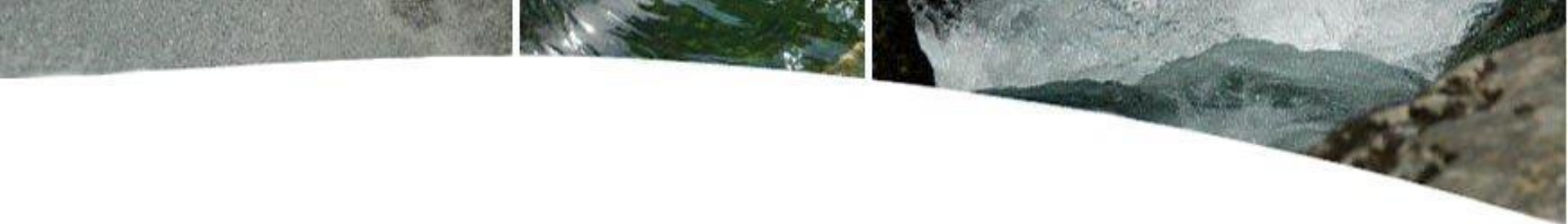
Prevzem delov del

-Inženir (samo na podlagi mnenja/strinjanja naročnika!) lahko izda Potrdilo o prevzemu za katerikoli del trajnih del.

-Naročnik ne sme uporabljati nobenega dela del (razen pod pogoji kot je navedeno v drugih delih pogodbe, npr. izvedba raznih preizkusov, v naprej predvidena izvedba del s strani večih izvajalcev), če inženir ni izdal Potrdila o izvedbi za ta del.

-V kolikor Potrdilo o prevzemu še ni izdano:

- se smatra, da je bil del, ki se je uporabljal, prevzet od dneva dalje, ko je bil uporabljen;
- izvajalec ne bo več odgovoren za skrb nad takim delom od tega dneva, ko odgovornost preide na naročnika;
- inženir izda Potrdilo o prevzemu za ta del, če izvajalec to zahteva.

Prevzem s strani naročnika v skladu s členom 10 (FIDIC SPP) pomeni:

-prehod odgovornosti od izvajalca na naročnika

-da je izvajalec upravičen do sprostitev zadržanega zneska (pod pogodbenimi pogoji, npr. predložitev garancije za odpravo napak v garancijski dobi, odprava manjših pomanjkljivosti, ki so navedene v Potrdilu o prevzemu), če je v pogodbi predviden zadržani znesek

-da z datumom prevzema prične teči garancijska doba in da izvajalec naročniku odgovarja za odpravo napak v garancijski dobi

Kaj so posledice enostranske izročitve zaradi zamude investitorja?

- V takem primeru lahko izvajalec sam, enostransko sestavi zapisnik o prevzemu in izročitvi, ga podpiše in pošlje naročniku, (v takšnem primeru, naj zapisnik zajema tudi ugotovitve o obstoju vročitve vabila na prevzem naročniku in dokazila o tem).
- Pravne posledice enostranske izročitve nastanejo z dnem, ko je zapisnik poslan naročniku.
- Pravica do uveljavitve dajatvenega zahtevka izvajalca

Posledice izročitve in prevzema izvedenih del

- Pravne posledice prevzema in izročitve izvedenih del so:
  - izvajalec pridobi pravico do plačila
  - prenehanje naročnikove pravice do uveljavljanja očitnih napak
  - splošni prehod rizika poškodb ali uničenja izvedenih del preide na naročnika

ODGOVORNOST ZA NAPAKE, člen 11 (FIDIC SPP)

-Po prevzemu s strani naročnika prične teči rok za reklamacijo napak (garancijska doba)

-Izvajalec je dolžan izvesti vsa morebitna (manjša) nedokončana dela kot je navedeno v Potrdilu o prevzemu (odgovornost in strošek izvajalca)

-Naročnik mora o napaki ali škodi obvestiti izvajalca

-Izvajalec je dolžan izvesti vsa dela potrebna za:

-odpravo napak (odgovornost in strošek izvajalca) ali

-odpravo škode (če je za škodo odgovoren nekdo drug, potrebno postopati v skladu s pod-členom *13.3 Postopek spremembe*).

do datuma preteka roka za reklamacijo napak.

-Druge podrobnosti so v pod-členih člena 11 (kot npr. neuspela odprava napak,...)

(se nadaljuje)

Potrdilo o izvedbi, pod-člen 11.9 (FIDIC SPP)

-Izvedba obveznosti izvajalca se šteje kot dokončana šele, ko inženir izda Potrdilo o izvedbi, ki navaja datum, ko je izvajalce izvršil svoje obveznosti po Pogodbi.

-Potrdilo o izvedbi mora izdati inženir v roku 28 dni po roku za reklamacijo napak (naročnik prejme kopijo).

-Samo na podlagi Potrdila o izvedbi se šteje, da so bila dela sprejeta.

ZAHTEVKI NAROČNIKA, pod-člen 2.5 (FIDIC SPP)

-V primeru, da naročnik meni, da je upravičen do plačila po kateremkoli členu PPP in SPP (npr. do povrnitve stroškov, ki so naročniku nastali zaradi ponovitve določenih preizkusov po krivdi izvajalca) ali drugače v zvezi s Pogodbo (drugimi deli – dokumenti, ki so sestavni del Pogodbe) in/ali če meni, da je upravičen do podaljšanja roka za reklamacijo napak (garancijske dobe), mora naročnik/inženir posredovati izvajalcu obvestilo-dopis z natančnimi podatki.

-Naročnik mora obvestilo poslati takoj, ko je to mogoče oz. ko se je zavedel dogodka ali razmer.

-Pri teh zahtevkih ne gre za plačila povezana s pod-členoma *4.19 Električna, voda in plin* ter *4.20 Oprema naročnika in material po prosti izbiri*.

-Inženir ukrepa v skladu s pod-členom *3.5 Odločitve* in/ali pod-členom *11.3 Podaljšanje roka za reklamacijo napak*.

Vzroki za zahteve naročnika

- Kakovost ni v skladu z zahtevami iz pogodbe
- Zamuda pri izvedbi del
- Neuspeli preskusi ter posledično potrebna ponovitev le-teh

V praksi:

Po pisnih obvestilih in uskladitvi podatkov, naročnik izstavi izvajalcu račun za dodatne stroške.

Izvedba plačila: možen dogovor (ali pa to izhaja iz same pogodbe), da se stroški (vrednost navedena na naročnikovem računu) kompenzirajo – poračunajo od vrednosti navedene za plačilo na izvajalčevem računu za predmetno pogodbo.

Opomba: Potrdilo o plačilu!

ZAHTEVKI IZVAJALCA, pod-člen 20.1 (FIDIC SPP)

- Izvajalec dolžan poslati zahtevek inženirju najkasneje v 28 dneh od dogodka spremembe (ko se je le-te zavedel ali bi se moral zavedati) napram pogodbi/pogodbenim zahtevam.
- Po tem roku izvajalec ni upravičen do dodatnega plačila in/ali podaljšanja roka za dokončanje del.
- Izvajalec mora voditi evidenco za dokazovanje/obrazložitev zahtevkov.
- V roku 42 dni od dogodka spremembe napram pogodbi ali v okviru drugega dogovorjenega roka, mora izvajalec inženirju dostaviti podrobno obrazložitev zahtevka.
- V roku 42 dni od datuma prejema zahtevka ali nadaljnjih podatkov, ki zahtevek podrobneje opredeljujejo, oz. v drugem roku, ki ga dogovorita inženir in izvajalec, mora inženir odobriti ali zavrniti zahtevek s podrobnimi obrazložitvami (Praksa: Za spremembo pogodbene vrednosti in pogodbenega roka potrebna sklenitev aneksa k pogodbi v skladu z internimi pravili naročnika in v skladu z veljavno zakonodajo).
- Nepredvidena dela izvedena v okviru zneska za nepredvidena dela (upoštevati Listo cen za nepredvidena dela).

SPREMEMBA POGODBENEGA ROKA IZVEDBE DEL

- Izvajalec lahko zahteva spremembo pogodbenega roka, če del ni mogoče izvajata zaradi okoliščin, ki so izven sfere izvajalca
- Pisno obvestili naročnika – pred potekom roka, ki ga želi podaljšati
- Presoja potrebne skrbnosti izvajalca kot profesionalca – kdaj je lahko ocenil okoliščine kot take, da izpolnitev ne bo mogoča v roku?

Opomba: Po FIDIC-u izvajalec postopa v skladu s po-členom 20.1 Zahtevki izvajalca.

TVEGANJE IN ODGOVORNOST, člen 17 (FIDIC SPP)

Celotna odgovornost izvajalca naročniku v okviru Pogodbe in v zvezi z njo, razen v skladu s pod-členi 14.19 (Elektrika, voda...), 14.20 (Oprema naročnika in ..), 17.1 (Odškodnine) in 17.5 (Pravice v zvezi z intelektualno in ...), ne sme presegati vsote, navedene v Posebnih pogojih, ali sprejetega pogodbenega zneska (če ta vsota ni navedena).

ZAVAROVANJE, člen 18 (FIDIC SPP)

Splošne zahteve zavarovanja, pod-člen 18.1

-Zavarovaljska stranka – pomeni stranko, ki je odgovorna za sklenitev in vzdrževanje zavarovanja.

-Zavarovaljska stranka mora v rokih, določenih v Dodatku k ponudbi (Appendix to Tender) drugi stranki predložiti:

(a)Dokazilo, da so bila vsa zavarovanja, opisana v členu 18, sklenjena.

(b)Kopije zavarovalnih polic za zavarovanja iz pod-členov 18.2 in 18.3

Zavarovanje del in opreme izvajalca, pod-člen 18.2

Zahtevana veljavnost: od v pogodbi zahtevanega dneva predložitve dokazila do datuma izdaje Potrdila o prevzemu (zavarovanje tudi v času transporta).

Zavarovanje za primer poškodbe oseb in škode na premoženju, pod-člen 18.3

Če v posebnih pogojih ni posebej določeno, je potrebno zavarovanje razširiti tako, da krije izgubo in škodo na naročnikovem premoženju

Zavarovanje osebja izvajalca, pod-člen 18.4

Zavarovanje mora biti v polni veljavi skozi celotno obdobje sodelovanja tega osebja.

ZAHTEVKI, SPORI IN ARBITRAŽA, člen 20 (FIDIC SPP)

-Po FIDIC-u se zahtevki naslovijo na inženirja (praksa: pri arhiviranju se poskrbi, da naročnik prejme kopijo dokumenta)

-Inženir zahtevkov izvajalca preuči, po potrebi zahteva dopolnitev/podrobnejšo obrazložitev zahtevka

-Inženir zahtevkov odobri ali zavrne. To še ne pomeni spremembe pogodbe. (V praksi: v primeru potrebe spremembe pogodbe, se nadaljuje postopek za sklenitev aneksa k pogodbi v skladu z internimi pravili naročnika in v skladu z veljavno zakonodajo.)

- FIDIC SPP so pripravljene v smislu, da spodbujajo sporazumno reševanje zahtevkov

-FIDIC SPP omogočajo reševanje sporov na treh nivojih:

- Inženir
- KRS – Komisija za reševanje sporov
- Arbitražna

KRS – KOMISIJA ZA REŠEVANJE SPOROV, POD-ČLENI V ČLENU 20

-Razlogi za uvedbo KRS v FIDIC knjige, izdane leta 1999:

- Možna vprašljivost neodvisnosti inženirja, saj ga najame in plačuje naročnik
- Arbitraža je lahko dolgotrajen in drag postopek
- KRS omogoča hitro odločitev (84 dni)
- Če se ena pogodbeni stranka ne strinja z odločitvijo, je še vedno možna izvedba reševanja spora z arbitražo.

-GZS (Gospodarska zbornica Slovenije) in ZSI (Združenje svetovalnih inženirjev) imata od leta 2012 nacionalno listo KRS

-Možnosti uporabe KRS (se podrobno opredeli v PPP ter se po potrebi doda navedba v dokument Dodatek k ponudbi):

- Enočlanska komisija
- Tričlanska komisija

-Če katera od strank ni zadovoljna s prejeto odločitvijo KRS, mora svoje nestrinjanje pisno sporočiti drugi stranki v roku 28 dni od datuma prejema odločitve KRS, v nasprotnem primeru je odločitev KRS dokončna.

FIDIC in FINANČNE INSTITUCIJE

Standardno obliko FIDIC pogodbe (s prilagoditvami na osnovi s strani naročnika pripravljenih ustreznih PPP – posebnih pogojev pogodbe) priznavajo kot ustrezno obliko pogodbe tudi mednarodne finančne institucije (kot so EBRD, EIB,...), kohezijski skladi...

UPORABA FIDIC-a IN EBRD PRAVIL V PRAKSI

»EBRD Procurement notices«:

- EBRD objave razpisov na spletu: <http://www.ebrd.com>
- Izjema po ZJNVETPS: 19. člen, točka 4, pod-točka c)
- Vrste objav na spletu:
  - General Procurement notices,
  - Invitations of expressions of interest (CSU-Consultant Services),
  - Invitation of pre-qualification,
  - Invitation for tenders (FIDIC pogodba kot sestavni del razpisne dokumentacije), ...
- Možnost pritožb

Priprava razpisne dokumentacije ter postopki oddaje naročila v skladu z EBRD pravili v praksi

Kreditojemalec mora upoštevati pravila in zahteve „**EBRD Procurement Policies & Rules (PP&R)**“ banke EBRD-kreditodajlca pri vseh naslednjih postopkih:

- Priprava razpisne dokumentacije (**Tender Documents - TD**), potrebna pridobitev »No Objection to TD« s strani EBRD .

Razpisna dokumentacija sestavljena iz:

Navodil ponudnikom (EBRD oblika), ki se jih dopolni/spremeni v dokumentu Data Sheet, standardnih obrazcev, osnutka pogodbe in razpisnih (tehničnih) pogojev

- Priprava poročila o pregledu prejetih ponudb – **Tender Evaluation Report (TER)**, potrebna pridobitev »No Objection to TER« s strani EBRD.

- Pismo o sprejemu ponudbe (oz. obvestila o izboru ponudnika) se odpošlje v skladu z Navodili ponudnikom, ko je oddaja naročila potrjena v skladu s pravili EBRD in internimi postopki naročnika (kreditojemalca). Sledi še podpis pogodbe.

- Sklenitev aneksa k pogodbi se prav tako izvede v skladu s pravili EBRD in internimi pravili naročnika. Pred podpisom potrebna pridobitev »No Objection to Addendum No. X to Contract Agreement« s strani EBRD.

Po javnem odpiranju ponudb, pogajanja o ponudbeni ceni niso dopuščena!

Pri oddaji naročil za konzultantske/inženirske storitve (Consulting Services) možna uporaba naslednjih metod izbora:

- Quality and Cost Based Selection (**QCBS**)
- Quality Based Selection (QBS)
- Least Cost Based Selection (LCBS)
- Fixed Budget Selection (FBS)
- Consultants Qualifications Selection (QCS)
- Single Source Selection (SSS)

INFORMACIJA vezana na FIDIC standardno obliko pogodbe:

Banka ima s FIDIC mednarodno zvezo sklenjeno licenčno pogodbo. Na podlagi le-te lahko stranke vključene v projekte financirane s strani EBRD, pridobijo brezplačen dostop do FIDIC-MDB Harmonised General Conditions of Contract for Construction. Ne glede na to, da banka podpira uporabo te knjige, ta oblika pogodbe ni obvezujoča, medtem, ko je **uporaba bančnega standardnega vzorca razpisne dokumentacije (Standard Tender Documents – STD) – obvezna.**

Primer strukture „EBRD razpisne dokumentacije“ za gradbena dela

PART 1 Tendering Procedures

Section I: Instruction to Tenderers

Section II: Tender Data Sheet

Section III: Evaluation and Qualification Criteria

Section IV: Tender Forms

Section V: Eligible Countries

PART 2 Requirements

Section VI: Requirements

PART 3 Contract Forms

Section VII: General Conditions of Contract (GCC)

Section VIII: Particular Conditions of Contract (PCC)

Section IX: Contract Forms

hse ***10 let***
Invest

Skupina ***hse***

HVALA ZA POZORNOST